

08/231 - 1553/нр
14.05.2021

КІЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

ІІ СЕСІЯ ІХ СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

№

Про звернення Київської міської
ради до Ізраїльського національного
меморіалу Катастрофи (Голокосту)
та Героїзму «Яд Вашем» щодо
підтримки офіційного надання
Андрею Шептицькому почесного
звання «Праведник народів світу»

ПРОСКТ

Відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Регламенту Київської міської ради, затвердженого рішенням Київської міської ради від 07.07.2016 року № 579/579, з метою підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу», Київська міська рада

ВИРИШИЛА:

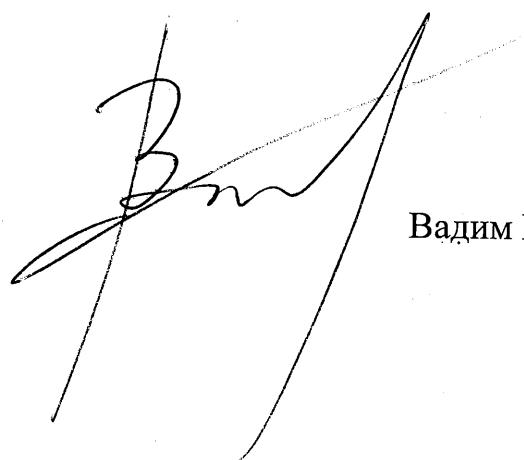
1. Направити звернення Київської міської ради до Ізраїльського національного меморіалу Катастрофи (Голокосту) та Героїзму «Яд Вашем» щодо підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу», що додається.
2. Оприлюднити це рішення в порядку встановленому законодавством України.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київської міської ради з питань регламенту, депутатської етики та запобігання корупції.

Київський міський голова

Віталій КЛІЧКО

ПОДАННЯ:

Депутат Київської міської ради

Вадим ВАСИЛЬЧУК

ПОГОДЖЕНО:

Постійна комісія Київської міської ради
з питань регламенту, депутатської етики
та запобігання корупції

Голова

Леонід ЄМЕЦЬ

Секретар

Олеся ЗУБРИЦЬКА

Начальник управління правового
забезпечення діяльності
Київської міської ради

Додаток
до рішення Київської міської ради
від _____ № _____

ЗВЕРНЕННЯ

Київської міської ради до Ізраїльського національного меморіалу Катастрофи (Голокосту) та Героїзму «Яд Вашем» щодо підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу»

Андрей Шептицький (предстоятель Української греко-католицької церкви, митрополит Галицький, архієпископ Львівський) народився 29 липня 1865 року у селі Прилбичах Яворівського повіту, Королівство Галичини та Володимирії, Австрійська імперія (нині Яворівського району Львівської області, Україна). Він походив зі стародавнього русинського (українського) роду Шептицьких, який отримав австрійський графський титул, у XIX столітті зазнав спольщення, а члени родини стали франкомовними римо-католиками. При хрещенні за латинським обрядом у костелі Святої Трійці родового містечка Брухналя, яке відбулося 9 серпня 1865, отримав імена Роман, Марія, Александр.

Про ранні роки життя митрополита відомо з книги спогадів його матері Софії. Зокрема вона зазначає, що в дитинстві Роман вирізнявся сумирною вдачею, любов'ю до молитви, до якої вмів пробудити любов серед оточення.

Софія Шептицька зазначає, що близько 8 років Роман принципово відмовився від брехні, зробивши це, на її погляд, цілком свідомо, а не інстинктивно. До того ж він на той час, за словами матері, добре відчув, що таке страждання та жертва любові для близнього.

29 червня 1888 р. батьки супроводили сина до Добромильського монастиря отців Василіян. 13 вересня 1888 р. Роман склав перші чернечі обіti і прийняв ім'я Андрей.

Наступні 56 років свого життя о. Андрей Шептицький присвятив душпастирському служінню в Українській греко-католицькій церкві: 12 січня 1901 року його було інtronізовано на Галицьку метрополію, його служіння в якості митрополита Галицького самої його смерті в 1944 році.

Друга світова війна, що докотилася до теренів Західної України в 1939 році не лишила Андрея Шептицького байдужим до долі людей. Так, у 1940 р. Шептицький писав листи до Йосипа Сталіна і до Микити Хрущова, протестуючи проти зловживань, які чинили представники радянської влади на Західній Україні.

Митрополит Шептицький не втрачав жодної можливості опікуватися ввіrenoю йому паствою. 6 липня 1941-го у Львові на зборах громадян для захисту інтересів українських мешканців створено Українську Раду Сенйорів, яку очолив К. Левицький, а почесним главою став владика Андрей. 30 серпня 1941-го у Львові проголосив про поновлення своєї діяльності Український Червоний Хрест (УЧХ), організований під протекторатом митрополита.

Початок німецько-радянської війни сприйняв як шанс на порятунок від більшовицького безбожництва. Проте невдовзі після вступу німецьких військ на українські землі владика розчарувався в намірах німців і, як ніхто з інших єпископів Європи, відкрито й беззастережно виступив проти нацизму в багатьох пастирських посланнях. Двічі митрополит звертався з протестом щодо нищення єврейського населення в Галичині до рейхсфюруера СС Гіммлера (грудень 1941; лютий 1942). Після цього «фахівці з українського питання» Ганс Кох, Отто Вехтер, Альфред Бізанц відвідали владику з метою «урезонити» непокірного пастора. Старий предстоятель насварив «відвідувачів» — у відповідь прозвучали закиди «спадковому графу в неввічливості».

29-31 серпня 1942 р. написав листа до Папи Пія XII. Зокрема, в цьому листі митрополит так охарактеризував нацизм:

Ця система брехні, обману, несправедливості, грабунку, створення всіх ідей цивілізації та порядку; ця система egoїзму, перевбільшеного до абсурдної межі тотального божевільного націонал-шовінізму, ненависті до всього, що є красивим та добрим, ця система становить собою таке щось феноменальне, що найпершою реакцією при вигляді цього монстра є оніміле здивування. Куди заведе ця система нещасний німецький народ? Це може бути не що інше, як дегенерація людства, якої ще не було в історії.

21 листопада 1942 — послання «Не убий», в якому містилися заклики до примирення політичних сил українського суспільства, засуджувалися політичні вбивства, містилися застереження про відлучення від церкви організаторів і виконавців таких злочинів.

Така позиція митрополита призводила до обшукув нацистами собору св. Юра, під час яких гітлерівці розкривали навіть труни покійників.

За згодою Шептицького значна кількість євреїв переховувалась у греко-католицьких монастирях і навіть у митрополичій резиденції. Наказав сховати понад 300 єврейських дітей (зокрема, сина львівського рабина Ізакайла Левіна Курта, який потім назвав синів іменами Андрей, Клементій) та цінні єврейські документи. У рятуванні євреїв йому допомагали, серед інших, сестра Йосифа Вітер (1946-го її ув'язнено комуністичним режимом загалом на 30 років) і рідний брат Клемент (37 євреїв; на фабриці взуття, яка належала студитам, — ще 16 євреїв; арештований радянським режимом 1947-го). Варто зауважити, що Митрополит приховував цю свою порятункову акцію від більшої частини духовенства тому, що цього вимагали обставини. З неприхованою симпатією пише про шляхетну поведінку Андрея Шептицького під час війни рабин Давид Кагане у своєму «Щоденнику львівського гетто».

Деякі імена врятованих нам відомі — це, наприклад, діти рабина Кальмана Хамейдеса — Герберт та Леон, а також Одед Амарант, Цецилія Штерн, Лілі Штерн-Польман, Курт Левін, Нatan Левін, равин Давид Кагане та його дружина Нехама Кагане і їхня донька Руф Кагане, Юзеф Подошин з родиною. Це прізвища осіб, про котрих відомо, що вони безпосередньо та особисто від митрополита отримали допомогу і порятунок. Цим особам за наказом Шептицького виготовили фальшиві документи, тобто греко-католицькі метрики, і надали прихисток.

Декого з них ховали безпосередньо в митрополичому комплексі на горі св. Юра. Багатьох дітей на прохання Шептицького — в різних греко-католицьких монастирях. Переховування в митрополичих палатах чи монастирях ставило під загрозу життя всіх його мешканців. У цій частині Європи застосовувалася кара смерті на місці для всіх, хто рятував євреїв. До слова, у Західній Європі не було аж таких суворих покарань. У католицьких же монастирях Італії євреїв, що там перебували, записували до гостьової книги, і тому тепер ми точно знаємо кількість та імена врятованих.

Митрополит Шептицький рятував єврейських дітей та дорослих сuto з гуманітарних міркувань. Він дав обіцянку рабину Єзекіїлю Левіну, що діти, передані йому під опіку, не будуть охрещеними і не стануть християнами. Діти, однак, аби вижити, повинні були вивчити українську мову та молитви й церковні обряди. На це він спрямовував кошти не тільки церкви, але й свої. Митрополит наполягав на тому, щоб діти, які переховувалися в монастирях, згодом були повернуті у свої родини або єврейським допомоговим організаціям. Тобто ні про яке місіонерство, а тим паче душеватство, користаючись лихоліттям, взагалі не йшлося.

Єврейська громада України в травні 2008 року визнала його Праведником. «Ми хочемо віддати належне людині, що врятувала сотні євреїв» — сказав з цієї нагоди головний рабин України Моше Реувен Асман. Маємо боротися не тільки з антисемітизмом, ксенофобією, але й пам'ятати своїх героїв, нагадувати про них підростаючому поколінню. В пам'ять про Митрополита Андрея біля синагоги Лазаря Бродського в Києві посадили «Дерево Життя».

У квітні 2012 нижня палата парламенту Канади одноголосно визнала, прикладом «відданості основним правам людини» діяльність митрополита Андрея Шептицького під час Другої світової війни. Канадські парламентарії відзначили, що завдяки зусиллям митрополита врятовані понад 160 євреїв, один із яких був присутній на засіданні парламенту Канади під час ухвалення рішення.

У листопаді 2013 року Антидифамаційна ліга (англ. Anti-Defamation League) — американська правозахисна суспільно-політична організація, що протистоїть антисемітизму та іншим формам нетерпимості стосовно євреїв — нагородила його посмертно за «відвагу і героїзм у порятунку євреїв» під час Другої світової війни. Шептицький удостоєний нагороди імені Яна Карського за відвагу при порятунку українських євреїв. Нагороду, встановлену для вшанування рятівників євреїв під час Голокосту, отримав родич митрополита, професор Єжи Вейман.

Діяльності Андрея Шептицького у порятунку євреїв під час Другої світової війни присвячені дослідницькі роботи за авторством Жанни Ковбі (Митрополит Андрей Шептицький. Документи і матеріали 1941–1944 / Ковба Ж., Кравчук А. — Київ : Дух і літера, 2003. — 313 с.), Ліліані Гентош ("Про ставлення Митрополита Шептицького до німецького окупаційного режиму в контексті документа з канцелярії Альфреда Розенберга"), о.Андрія Михайлайко. Віднайдені нещодавно в архіві Ватикану листи Андрея Шептицького Папі Римському Пію XII, можуть стати новим доказом того, що митрополит допомагав українським євреям під час Другої світової війни.

Понад двом тисячам українців, що рятували євреїв в роки Другої світової війни присвоєно звання Праведників світу.

Ми сподіваємось, що це звання отримає Андрей Шептицький – людина, чиє життя і чий суспільний авторитет допомогли врятувати життя безневинних людей, яким нацистська машина готувала лише смерть, разом з тими, хто їх рятував.

Бо хто рятує хоча б одне життя – рятує весь світ.

Київський міський голова

Віталій КЛІЧКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту рішення Київської міської ради
Про звернення Київської міської ради до Ізраїльського національного
меморіалу Катастрофи (Голокосту) та Героїзму «Яд Вашем» щодо
підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання
«Праведник народів світу»

1. Обґрунтування необхідності прийняття рішення

Андрей Шептицький (предстоятель Української греко-католицької церкви, митрополит Галицький, архієпископ Львівський) народився 29 липня 1865 року у селі Прилбичах Яворівського повіту, Королівство Галичини та Володимирії, Австрійська імперія (нині Яворівського району Львівської області, Україна).

Під час Другої світової війни, за згодою Андрея Шептицького значна кількість євреїв переховувалась у греко-католицьких монастирях і навіть у митрополичій резиденції. Наказав сховати понад 300 єврейських дітей (зокрема, сина львівського рабина Ізакаїла Левіна Курта, який потім назавв синів іменами Андрей, Климентій) та цінні єврейські документи. У рятуванні євреїв йому допомагали, серед інших, сестра Йосифа Вітер (1946-го її ув'язнено комуністичним режимом загалом на 30 років) і рідний брат Климент (37 євреїв; на фабриці взуття, яка належала студитам, — ще 16 євреїв; арештований радянським режимом 1947-го). Варто зауважити, що Митрополит приховував цю свою порятункову акцію від більшої частини духовенства тому, що цього вимагали обставини. З неприхованою симпатією пише про шляхетну поведінку Андрея Шептицького під час війни рабин Давид Кагане у своєму «Щоденнику львівського гетто».

Деякі імена врятованих відомі — це, наприклад, діти рабина Кальмана Хамейдеса — Герберт та Леон, а також Одед Амарант, Цецилія Штерн, Лілі Штерн-Польман, Курт Левін, Нatan Левін, равин Давид Кагане та його дружина Нехама Кагане і їхня донька Руф Кагане, Юзеф Подошин з родиною. Це прізвища осіб, про котрих відомо, що вони безпосередньо та особисто від митрополита отримали допомогу і порятунок. Цим особам за наказом Шептицького виготовили фальшиві документи, тобто греко-католицькі метрики, і надали прихисток.

Митрополит Шептицький рятував єврейських дітей та дорослих сuto з гуманітарних міркувань. Він дав обіцянку рабину Єзекілю Левіну, що діти, передані йому під опіку, не будуть охрещеними і не стануть християнами. Діти, однак, аби вижити, повинні були вивчити українську мову та молитви й церковні обряди. На це він спрямовував кошти не тільки церкви, але й свої. Митрополит наполягав на тому, щоб діти, які переховувалися в монастирях, згодом були повернуті у свої родини або єврейським допомоговим організаціям. Тобто ні про яке місіонерство, а тим паче душевхватство, користаючись лихоліттям, взагалі не йшлося.

Єврейська громада України в травні 2008 року визнала його Праведником. «Ми хочемо віддати належне людині, що врятувала сотні євреїв» — сказав з цієї

нагоди головний рабин України Моше Реувен Асман. Маємо боротися не тільки з антисемітизмом, ксенофобією, але й пам'ятати своїх героїв, нагадувати про них підростаючому поколінню. В пам'ять про Митрополита Андрея біля синагоги Лазаря Бродського в Києві посадили «Дерево Життя».

Андрей Шептицький беззаперечно заслуговує на надання йому почесного звання «Праведник народів світу». Наданням такого почесного звання займається Ізраїльський національний меморіал Катастрофи (Голокосту) та Героїзму «Яд Вашем», до якого проєктом рішення пропонується звернутись.

2. Мета і завдання прийняття рішення

Метою і завданням прийняття рішення є забезпечення підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу».

3. Загальні характеристики та основні положення рішення

Проектом рішення передбається:

- направити звернення Київської міської ради до Ізраїльського національного меморіалу Катастрофи (Голокосту) та Героїзму «Яд Вашем» щодо підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу»;
- оприлюднення рішення згідно в порядку передбаченому законодавством України;
- покладення контролю за виконанням рішення на постійну комісію Київської міської ради з питань регламенту, депутатської етики та запобігання корупції.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Регламенту Київської міської ради, затвердженого рішенням Київської міської ради від 07.07.2016 року № 579/579.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація даного рішення не потребує додаткового виділення коштів з бюджету міста Києва.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття рішення

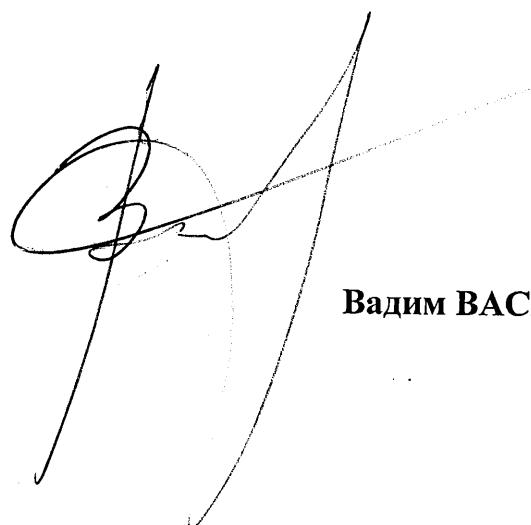
Прийняття даного рішення засвідчить підтримку Київської міської ради, як представницького органу, офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу».

7. Суб'єкт подання проєкту рішення

Суб'єктом подання проєкту рішення та доповідачем на пленарному засіданні є депутат Київської міської ради, член депутатської фракції «ГОЛОС» у Київській міській раді – Васильчук Вадим Васильович.

Відповідальний за супровождження проекту рішення: Симоненко Максим
Сергійович 093 971 80 91.

Депутат Київської міської ради,
член депутатської
фракції «ГОЛОС»
у Київській міській раді

Вадим ВАСИЛЬЧУК

Заступник міського голови –
секретар Київської міської ради

Ємецю Л.О.
Положишник В.О.

Мусій Б.Б.

Прошу розглянути проект рішення від 14.05.2021
№08/231- 1553/ПР в установленому порядку.

Голдинській О.С.

Для контролю за проходженням та тиражування.

Юнаковій С.М.
Лазор Л.В.

Пантелеєву П.О. – до відома

Хонді М.Л. – до відома

Владимир БОНДАРЕНКО

равня 2021 року
231 – 1553/ПР

08/231-1553/ПР
14.05.2021

ДЕПУТАТ
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ІХ СКЛИКАННЯ

«14» травня 2021 р.

№ 08/244/09/018-232

Заступнику міського голови – Секретарю
Київської міської ради
Володимиру БОНДАРЕНКУ
вул. Хрещатик, 36
м.Київ, 01044

Шановний Володимире Володимировичу!

Відповідно до статті 19 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад», статтей 5, 26, 29 Регламенту Київської міської ради, затвердженого рішенням Київради від 07.07.2016 року №579/579, прошу Вас дати доручення розглянути проект рішення «Про звернення Київської міської ради до Ізраїльського національного меморіалу Катастрофи (Голокосту) та Героїзму «Яд Вашем» щодо підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу» структурним підрозділам Київської міської ради.

Додатки: 1. Проект рішення «Про звернення Київської міської ради до Ізраїльського національного меморіалу Катастрофи (Голокосту) та Героїзму «Яд Вашем» щодо підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу» з додатком на 5 арк. в 1 прим.;

2. Пояснювальна записка до проекту рішення «Про звернення Київської міської ради до Ізраїльського національного меморіалу Катастрофи (Голокосту) та Героїзму «Яд Вашем» щодо підтримки офіційного надання Андрею Шептицькому почесного звання «Праведник народів світу» на 3 арк. в 1 прим.

З повагою,
депутат Київської міської ради,
член депутатської фракції
«ГОЛОС»
у Київській міській раді

Вадим ВАСИЛЬЧУК